

Till
Kommunstyrelsen
Bräcke kommun

Datum
2026-09-25

Initiativärende

Förberedelse för nämndorganisation i Bräcke kommun från den 1 januari 2027

Bakgrund

Kommunfullmäktige beslutade den 10 juni 2026 om en förändrad politisk organisation från och med den 1 januari 2027. Beslutet innebär att kommunstyrelsens utskott avvecklas och att verksamhetsansvaret i huvudsak koncentreras till kommunstyrelsen.

Beslutet har ännu inte trätt i kraft.

Bräcke kommun går nu in i en ny mandatperiod. Samtidigt står kommunen inför betydande krav på ekonomisk styrning, prioriteringar och verksamhetsutveckling. Mot den bakgrunden finns det skäl att säkerställa att den politiska organisation som ska gälla från den 1 januari 2027 ger tydliga ansvarsförhållanden, god politisk insyn och förutsättningar för kontinuerlig styrning, uppföljning och ansvarsutkrävande.

Den organisation som beslutades den 10 juni innebär en långtgående koncentration av politiskt ansvar till kommunstyrelsen. Ett alternativ är en organisation där kommunstyrelsen behåller sitt övergripande ansvar samtidigt som kommunens stora verksamhetsområden leds av egna nämnder.

Det är också den organisationsform som är vanligast bland Sveriges kommuner. SKR:s kartläggning av den politiska organisationen visar att 235 av landets 290 kommuner har traditionell nämndorganisation med facknämnder, medan 55 kommuner har valt alternativa modeller där facknämnder ersatts av styrelseutskott. SKR:s kartläggning är beskrivande och tar inte ställning till vilken modell som är bäst.

Tydligt politiskt ansvar

En viktig utgångspunkt för den politiska organisationen bör vara att ansvar och befogenheter går att identifiera och följa.

SKR framhåller i sitt material om ansvarsprövning att ansvarstagande, tydlighet och transparens är centrala för rättssäkerhet, förtroende och legitimitet i den lokala demokratin. Medborgarna behöver kunna se vad som beslutas, vilka resultat som uppnås och vem som ansvarar för verksamheten.

En organisation med tydligt avgränsade verksamhetsnämnder kan enligt vår bedömning bidra till detta genom att det politiska ansvaret för exempelvis skola respektive vård och social omsorg får en tydlig organisatorisk hemvist.

Det innebär inte att kommunstyrelsens ställning försvagas. Kommunallagen anger att kommunstyrelsen ska leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders verksamhet. Fullmäktige bestämmer samtidigt nämndernas verksamhetsområden och inbördes förhållanden. Varje nämnd ansvarar inom sitt område för att

verksamheten bedrivs i enlighet med fullmäktiges mål och riktlinjer, gällande bestämmelser och med tillräcklig intern kontroll.

Det skapar möjlighet till en tydlig ansvarskedja:

Kommunfullmäktige beslutar om mål, budget och övergripande inriktning.

Kommunstyrelsen leder, samordnar och följer kommunens verksamhet som helhet samt utövar sin lagstadgade uppsikt.

Nämnderna ansvarar för styrning, uppföljning och intern kontroll inom sina respektive verksamhetsområden.

Föreslagen inriktning

Utgångspunkten för det fortsatta arbetet ska vara en politisk organisation bestående av kommunstyrelsen och den befintliga gemensamma Bygg- och miljönämnden samt tre verksamhetsnämnder:

Vård- och socialnämnd
Barn- och utbildningsnämnd
Samhällsbyggnadsnämnd

Den närmare ansvarsfördelningen mellan kommunstyrelsen och respektive nämnd behöver fastställas genom reglementen och övriga styrdokument.

Organisationen ska utformas så att kommunstyrelsens strategiska och kommunövergripande roll är tydlig samtidigt som verksamhetsansvaret inom de stora verksamhetsområdena får en tydlig politisk hemvist.

Från organisationsdiskussion till genomförande

Frågan om Bräcke kommuns politiska organisation har redan varit föremål för utredning och politisk behandling. Syftet med detta initiativ är därför inte att inleda ytterligare en omfattande principiell utredning om nämnder, utskott eller andra organisationsformer.

Det som nu behövs är ett konkret beredningsarbete.

Underlaget behöver bland annat innehålla en tydlig verksamhets- och ansvarsfördelning mellan kommunstyrelsen och respektive nämnd, förslag till reglementen och nödvändiga förändringar av delegationsordningar och andra styrdokument.

Vidare behöver konsekvenserna för förvaltningsorganisationen redovisas. Utgångspunkten bör vara att förändringen i första hand avser **den politiska organisationen** och inte i sig ska förutsätta en omfattande omorganisation av kommunens tjänstemannaorganisation.

Underlaget ska också innehålla alternativa förslag till nämndernas storlek. Antal ledamöter och ersättare ska kunna bedömas utifrån politisk representation, fungerande arbetsformer och ekonomiska konsekvenser.

De beslut och styrdokument som berörs av kommunfullmäktiges organisationsbeslut den 10 juni 2026 behöver samtidigt identifieras så att det tydligt framgår vilka beslut som måste upphävas, ändras eller ersättas.

Tidplan

Tidsfrågan är central.

Den organisation som kommunfullmäktige beslutade om den 10 juni är avsedd att träda i kraft den 1 januari 2027. Om kommunfullmäktige väljer en annan organisation behöver de nödvändiga besluten därför kunna fattas innan dess.

Arbetet ska därför bedrivas skyndsamt och planeras så att kommunfullmäktige vid sitt sammanträde i december 2026 kan ta ställning till ett komplett förslag och, om fullmäktige så beslutar, låta den nya organisationen träda i kraft den 1 januari 2027.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslås besluta

att ärendet om införande av nämndorganisation i Bräcke kommun från och med den 1 januari 2027 ska beredas för slutligt avgörande av kommunfullmäktige,

att uppdra till kommundirektören att skyndsamt ta fram det beslutsunderlag som krävs för kommunfullmäktiges ställningstagande,

att beredningen ska utgå från en organisation med kommunstyrelsen, befintlig gemensam Bygg- och miljönämnd samt tre nya nämnder: Vård- och socialnämnd, Barn- och utbildningsnämnd och Samhällsbyggnadsnämnd,

att underlaget ska innehålla förslag till verksamhets- och ansvarsfördelning mellan kommunstyrelsen och respektive nämnd,

att underlaget ska innehålla erforderliga förslag till reglementen samt redovisa nödvändiga förändringar av delegationsordningar, styrdokument och andra berörda bestämmelser,

att underlaget ska redovisa alternativa förslag till antal ledamöter och ersättare i de tre nya nämnderna samt konsekvenserna av alternativen avseende representation, arbetsformer och kostnader,

att underlaget ska redovisa erforderliga anpassningar av förvaltningsorganisationen samt ekonomiska och organisatoriska konsekvenser av förändringen,

att underlaget ska identifiera vilka tidigare beslut och styrdokument med anledning av den organisationsförändring som beslutades av kommunfullmäktige den 10 juni 2026 som behöver upphävas, ändras eller ersättas,

att underlaget ska innehålla en konkret genomförandeplan för övergången till den nya organisationen, samt

att ärendet ska beredas enligt en tidplan som innebär att ett komplett förslag kan föreläggas kommunfullmäktige för slutligt beslut vid sammanträdet i december 2026 och möjliggöra ikraftträdande den 1 januari 2027.

Daniel Toresson (M)
Oppositionsråd